
Věda a výzkum v Praze a návrh nového vysokoškolského zákona

Věda a výzkum v Praze a návrh nového vysokoškolského zákona

Scientia Pragensis – Den vědy na pražských vysokých školách

Praha, 30. listopadu 2011 – V pátek 2. prosince 2011 se na Vysoké škole ekonomické v Praze uskuteční již pátý ročník Dne vědy. Pět pražských vysokých škol zde populárně-naučnou formou představí nejnovější informace ze světa vědy a přiblíží je široké veřejnosti. Součástí Dne vědy je i společná tisková konference rektorů pořádajících vysokých škol. Jejimi hlavními tématy v souvislosti s přípravou nového vysokoškolského zákona byly: podpora mladých vědeckých pracovníků, problematika habilitací a profesur, výzkumné univerzity a výzkumné fakulty, problémy vysokých škol vzhledem k pražskému regionu a úroveň maturantů.

Na tiskové konferenci mimo jiné zaznělo na adresu návrhu nového vysokoškolského zákona, že se v něm sice píše o funkčních místech docentů a profesorů, tedy nikoli o titulech, které jsou získávány na základě dlouhodobé vědecko-pedagogické práce, potvrzené rozsáhlou publikační činností, ale důvod návrhu takové změny není podložen žádnými relevantními argumenty. Věcný záměr nového vysokoškolského zákona také předpokládá, že oprávnění poskytovat vzdělávání až do třetího stupně, který odpovídá doktorským studijním programům, bude uděleno pouze vysokým školám univerzitního typu. Otázkou je, podle jakých kritérií bude vysokým školám udělováno oprávnění pro doktorské studium. V oblasti vědy a výzkumu panuje velká nespokojenost se současným způsobem financování vědy a výzkumu, který v ČR netvoří stabilní a promyšlený systém. Ukončování výzkumných záměrů a výzkumných center je spojeno s mnoha nejistotami a pochybnostmi, které se dotýkají zejména mladých vědeckých pracovníků. V neposlední řadě rektori zdůraznili, že podpora výzkumu a vědy v Praze a transfer znalostí a technologií mezi akademickou a komerční sférou v hl. m. Praze dosud neprobíhá s potřebnou intenzitou a efektivitou. V poslední době lze však stále častěji zaznamenat poměrně velké difference ve znalostech maturantů nastupujících do 1. ročníku studia na vysoké škole.

Vzdělávání na vysokých školách je úzce propojeno s vědou a výzkumem, jinými slovy, kvalitní studenti jsou zárukou dobrých výsledků vysoké školy ve vědě a výzkumu. V rámci pedagogického procesu musí vysoká škola navazovat na znalosti, které si studenti přinesli s sebou ze střední školy. V poslední době lze však stále častěji zaznamenat poměrně velké difference ve znalostech maturantů nastupujících do 1. ročníku studia na vysoké škole. Najdou se jistě výborní studenti, ale roste i počet těch, jejichž znalosti jsou obecně velmi slabé. Ukazuje se, že prospěch studenta na střední škole má jen velmi malou souvislost s úspěšností studia v prvních dvou semestrech na vysoké škole. Této situaci je třeba přizpůsobit způsob a tempo výuky i samotnou skladbu studijních skupin tak, aby se dobří studenti nenudili a ti slabší studenti neztratili chuť a zájem. Je to poměrně obtížný úkol. Talentované studenty, kteří mají zájem o vědu a výzkum, je třeba podchytnout a stimulovat již v průběhu jejich pobytu na střední škole. „Všechny pražské vysoké školy aktivně spolupracují se středními školami a dávají talentovaným středoškolákům možnost seznámit se s prací špičkových výzkumných týmů,“ poznamenává doc. Milan Pospíšil, prorektor pro vědu a výzkum Vysoké školy chemicko-technologické v Praze.

Současné financování vědy a výzkumu v ČR netvoří stabilní a promyšlený systém. Ukončování výzkumných záměrů a výzkumných center je spojeno s mnoha nejistotami a pochybnostmi, které se dotýkají zejména mladých vědeckých pracovníků. U řady oborů stávající systém hodnocení vědy a výzkumu a na něj navázané institucionální financování neovládají ocenit skutečnou kvalitu vědecké práce, a podpořit tak nejlepší odborníky. Nově vznikající Centra excelence GAČR pak disponují příliš malými finančními prostředky, aby mohla pokrýt všechny špičkové vědecké týmy vzniklé z podpory Výzkumných záměrů a Výzkumných center. Základem dalšího rozvoje kvalitní vědy na vysokých školách by proto měla být taková opatření, která se pokusí uvedené nedostatky odstranit či alespoň částečně kompenzovat. „Vysoké školy by měly vytvořit stabilní prostředí pro nejlepší z mladých vědeckých a akademických pracovníků a pro návrat úspěšných vědců-pedagogů ze zahraničí. Investice do mladých vědců v oblasti základního výzkumu je investicí do kvalitní budoucnosti vysokých škol i celé české vědy,“ říká prof. RNDr. Petr Volf, CSc., prorektor pro vědeckou a tvůrčí činnost Univerzity Karlovy v Praze.

Věcný záměr nového vysokoškolského zákona se dotýká i závažné problematiky, spojené se samotnou podstatou vysokých škol tak, jak tyto vrcholné vzdělávací a vědecké instituce vnímáme a jakou roli ve společnosti hrají. Tou je zásadní změna postavení docentů a profesorů. V návrhu nového zákona se mluví o funkčních místech docentů a profesorů, tedy nikoli o titulech, které jsou získávány na základě dlouhodobé vědecko-pedagogické práce, potvrzené rozsáhlou publikační činností. Důvod návrhu takové změny není podložen žádnými relevantními argumenty,

jen konstatováním, že tímto pojetím habilitace se vrátíme ke zvyklostem panujícím ve středoevropském prostoru vyjma postkomunistických zemí. „*Spojení titulů docenta a profesora s funkčními místy považujeme za nesystémovou, nezdůvodněnou a v našich kulturně-historických podmínkách jen obtížně pochopitelnou změnu,*“ uvádí **prof. Ing. Stanislava Hronová, CSc., prorektorka pro vědu a výzkum Vysoké školy ekonomické v Praze**. Převedení titulu z osoby na funkci vyvolává mj. i problémy z pohledu pracovního práva (pracovník se stává docentem podpisem pracovní smlouvy a přestává jím být jejím rozvázáním). Nejasné formulace věcného návrhu zákona jsou rovněž příčinou obav mladých akademických pracovníků z omezených možností jejich kariérního růstu.

Věcný záměr nového vysokoškolského zákona předpokládá, že oprávnění poskytovat vzdělávání až do třetího stupně, který odpovídá doktorským studijním programům, bude uděleno pouze vysokým školám univerzitního typu. Těmto školám bude vyhrazeno používat ve svém názvu slovo univerzita. Předpokladem pro získání oprávnění pro doktorské studijní programy bude odpovídající úroveň výzkumné nebo tvůrčí činnosti. V obecné rovině lze s tímto záměrem souhlasit, protože doktorské studium má být hnacím motorem kvalitní vědy a základního, ale i aplikovaného výzkumu. Otázkou je, podle jakých kritérií bude vysokým školám udělováno oprávnění pro doktorské studium a jak se tedy bude hodnotit kvalita vědy a výzkumu v celé šíři. Samotné hodnocení vědy a výzkumu se každoročně mění – bude se tedy měnit i postavení školy univerzitního typu? Dalším přirozeným faktem je, že jsou nebo mohou vzniknout velké rozdíly mezi fakultami v rámci jedné vysoké školy. Je žádoucí, aby slabá fakulta školila doktorandy jen proto, že bude součástí školy univerzitního typu? A naopak aby vědecky silný tým nemohl školit doktorandy, protože bude součástí vysoké školy neuniverzitního typu? Lze akceptovat, aby dobrá fakulta nezískala oprávnění, protože bude součástí školy, která celkově nesplnila kritéria pro univerzitu? „*Celouniverzitní hodnocení je z tohoto pohledu jen těžko přijatelné, pokud nezohlední zcela přirozený nestejný rozvoj fakult a univerzit.* **Jako východisko se jeví vztažení hodnocení ne na jednotlivé vysoké školy, ale na fakulty,**“ uvádí **prof. Ing. Mgr. Markéta Sedmíková, Ph.D., prorektorka pro vědu a výzkum České zemědělské univerzity v Praze**.

Podpora výzkumu a vědy v Praze a transfer znalostí a technologií mezi akademickou a komerční sférou v hl. m. Praze dosud neprobíhá s potřebnou intenzitou a efektivitou. Analýzami realizovanými odbornými útvary UK, ČVUT a VŠCHT byly detekovány základní problémy a překážky brzdící rozvoj vědy a výzkumu a bránící zvýšení intenzity a efektivitu transferu znalostí a technologií. „V oblasti vědy a výzkumu neexistuje z hlediska města koherentní přístup, který by působil směrem k rozvoji excelence. Kritérium excelence uplatněné ať již na oblast základního či aplikovaného výzkumu automaticky zajistí efektivní využití investovaných prostředků“, uvádí doc. RNDr. Vojtěch Petráček, CSc., prorektor pro vědeckou a výzkumnou činnost Českého vysokého učení technického v Praze, a dodává: „Nejohroženější skupinou kvalitních vědeckých pracovníků jsou mladí postdoktorandi. Programem jejich podpory by město pomohlo stabilizovat špičkové odborníky potřebné pro rozvoj vědy, výzkumu i transferu technologií v tomto regionu.“ Univerzity dále trápí nedostupnost tzv. seed financování pro komerční využití výsledků V&V. Město by podporou této oblasti mohlo aktivně řídit a stimulovat oblast technologického transferu a inovací v regionu. Dále je nedostatečná nabídka kvalitního vzdělávání pro profesionály působící v oblasti KTT. Integrací a rozšířením již existujících vzdělávacích aktivit nabízených pražskými univerzitami by za podpory města mohla vzniknout jedinečná vzdělávací platforma pro zvýšení konkurenceschopnosti v regionu. V neposlední řadě je problémem nízká mobilita pracovníků v oblasti KTT (jak mezi akademickými a komerčními subjekty, tak i mezi ČR a zahraničím). Město by podporou obousměrné mobility přispělo k ještě větší internacionalizaci vědecko-výzkumné a inovační sféry. Tento faktor působí velmi významně a pozitivně jak v oblasti vědecké, tak v oblasti transferu technologií, což opět přispěje ke zvýšení konkurenceschopnosti regionu. Pražské vysoké školy společně s Magistrátem podnikají první kroky k implementaci opatření, která by tyto problémy pomohla řešit. Vznikající strategické dokumenty odrážejí tuto potřebu a v brzké budoucnosti lze očekávat výrazný postup ke zlepšení popsané situace.

Scientia Pragensis – Den vědy na pražských vysokých školách

Den vědy na pražských vysokých školách je tradičně plný přednášek, během nichž se návštěvníci z řad studentů a široké veřejnosti dozví například, co prozradí růst zemědělských plodin archeologovi, co jsou lihoviny, jaké jsou možnosti prognóz u extrémních meteorologických jevů či jak se vytvářejí mezinárodní účetní standardy. Posluchači budou mít dále možnost seznámit se s novými obzory ve výzkumu a léčbě pomocí kmenových buněk či s problematikou hormonálního znečištění životního prostředí. Ve výčtu témat nemůže chybět řada dalších zajímavostí z oblasti vonných a chuťových látek, globálního businessu, textových algoritmů nebo elementární struktury hmoty. Přednášky doprovodí bohatý program v expozicích jednotlivých vysokých škol.

Den vědy na pražských vysokých školách – přitažlivě, zajímavě, netradičně – věda zblízka

Den vědy se koná v pátek 2. prosince 2011 od 9:30 do 15:30

hodin na Vysoké škole ekonomické v Praze. Vstup je zdarma.

Více informací:

www.sciprag.cz

Informace a kontakty pro média:

Česká zemědělská univerzita v Praze, navazující na stoletou tradici zemědělského vysokého školství u nás, je předním a mezinárodně srovnatelným centrem vysokoškolského vzdělávání a výzkumu v oblasti věd o živé přírodě, včetně jejich interdisciplinárního propojení s vědami ekonomicko-manažerskými či sociálními. V současné době studuje ve všech formách studia na 5 fakultách ČZU (Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů, Fakulta lesnická a dřevařská, Fakulta životního prostředí, Provozně ekonomická fakulta, Technická fakulta) a dvou institutech (Institut

tropů a subtropů a Institut vzdělávání a poradenství) přes 22 tisíc studentů 167 oborů v 87 akreditovaných studijních programech. Absolventi ČZU nacházejí díky své univerzální přípravě kombinované s odbornou specializací uplatnění v široké škále různých profesí v ČR i v zahraničí. ČZU má se svými zahraničními partnery uzavřeno přibližně 300 smluv o spolupráci a je členem sdružení sedmi špičkových evropských univerzit působících v oblasti věd o živé přírodě – Euroleague for Life Sciences. Hlavní výzkumná zaměření, v nichž pracovníci ČZU dosáhli významných úspěchů, jsou oblasti biotechnologií, využívání alternativních zdrojů energie a celkové ochrany životního prostředí, ale i sféra rozvoje venkova, ekonomiky a řízení. Bližší informace naleznete na www.czu.cz.

České vysoké učení technické v Praze patří k největším a nejstarším technickým vysokým školám v Evropě. V současné době má ČVUT osm fakult (stavební, strojí, elektrotechnická, jaderná a fyzikálně inženýrská, architektury, dopravní, biomedicínského inženýrství, informačních technologií) a studuje na něm přes 24 tisíc studentů. Pro akademický rok 2011/2012 nabízí ČVUT svým studentům 54 studijních programů a v rámci nich 179 studijních oborů. ČVUT vychovává moderní odborníky, vědce a manažery se znalostí cizích jazyků, kteří jsou dynamičtí, flexibilní a dokáží se rychle přizpůsobovat požadavkům trhu.

ČVUT se v roce 2010 umístilo mezi 400 nejlepšími univerzitami světa, které vyhodnocovaly britské The Times. V roce 2011 obsadilo mezi světovými technickými univerzitami 155. místo. Více informací na www.cvut.cz.

Univerzita Karlova v Praze byla založena v roce 1348 a patří mezi nejstarší světové univerzity. V současnosti má 17 fakult (14 v Praze, 2 v Hradci Králové a 1 v Plzni), 3 vysokoškolské ústavy, 6 dalších pracovišť pro vzdělávací, vědeckou, výzkumnou, vývojovou, další tvůrčí činnost a pracoviště pro poskytování informačních služeb, 5 celouniverzitních účelových zařízení a rektorát jako výkonné pracoviště řízení UK. Univerzita je nejvýkonnější vědeckou institucí v ČR, jak ukazuje např. hodnocení vědeckých výstupů Radou pro výzkum, vývoj a inovace. S bez mála půl milionem bodů, podle aktuálně platné státní Metodiky hodnocení výsledků, vede UK před druhou institucí v pořadí s enormním náskokem. Univerzita má přes 7 800 zaměstnanců, z toho více než 4 tisíce akademických a vědeckých pracovníků. Na UK studuje téměř 54 tisíc studentů, což je zhruba jedna šestina všech studentů v ČR, kteří studují ve více než 300 akreditovaných studijních programech s 566 studijními obory. V bakalářských studijních programech studuje přes 21 tisíc studentů, v magisterských téměř 25 tisíc studentů a v doktorských 8 tisíc studentů. Více než 7 tisíc studentů jsou cizinci. Univerzitu ročně absolvuje přes 8 500 studentů, kteří tradičně patří ke skupině obyvatel ČR s nejnižší nezaměstnaností. Nejrozšířenější kursy celoživotního vzdělávání ročně absolvuje přes 16 tisíc účastníků. Důraz klade univerzita i na mezinárodní spolupráci s prestižními vzdělávacími a vědeckými institucemi. UK uzavřela celkem 450 bilaterálních smluv a 192 mezinárodních partnerských smluv se zahraničními univerzitami. Více podrobností na www.cuni.cz.

Vysoká škola ekonomická v Praze je největší ekonomickou univerzitou v České republice. V současnosti se zde vzdělává více než 20 tisíc studentů na 6 fakultách v 70 oborech studia. V roce 2011 získala VŠE již počtvrté ocenění „1st Business School in Eastern European Zone“ v rámci mezinárodního projektu Eduniversal, a obhájila tak pozici nejlepší školy ve svém oboru v regionu střední a východní Evropy. VŠE spolupracuje s více než 150 partnerskými univerzitami po celém světě, je rovněž členem Společenství evropských manažerských škol CEMS, ve kterém může být z každé země pouze jediná univerzita. V roce 2009 získala VŠE certifikát Evropské komise „ECTS Label“ za správnou implementaci evropského kreditního systému a zároveň certifikát „DS Label“ za udílení dodatku k diplomu všem absolventům. Absolventi VŠE zastávají významné funkce v soukromém i veřejném sektoru. Nejvíce jich směřuje do různých odvětví průmyslu, obchodu, marketingu, bankovníctví, veřejné správy, účetnictví, auditu, cestovního ruchu a do oblasti informačních technologií. Čestný titul VŠE „doctor oeconomiae honoris causa“ převzala řada významných českých i zahraničních ekonomů, např. nositelé Nobelovy ceny prof. Robert A. Mundell, prof. Milton Friedman či prof. Gary S. Becker. Více informací na www.vse.cz.

Vysoká škola chemicko-technologická v Praze je se svými čtyřmi fakultami největší technickou univerzitou s výukou technické chemie, biochemie, chemických a potravinářských technologií a příbuzných oborů ve střední Evropě. Na VŠCHT Praha studuje 4 tisíce studentů, z nichž je více než 15 procent v doktorských studijních programech. VŠCHT Praha patří mezi nejúspěšnější české university a vysoké školy v hodnocení výsledků vědy a tradičně i z hlediska velmi úspěšné spolupráce s průmyslem. Výzkumné aktivity představují významný zdroj příjmů VŠCHT Praha, ani v letošním roce podíl základního a aplikovaného výzkumu na celkovém ročním obrátu nepoklesne pod hranici 55 %. Kvalitních výsledků je dosahováno i v rámci mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji, objem finančních prostředků získaných pro řešení prestižních evropských projektů 7. Rámcového programu již přesáhl 5,3 mil. €. Velmi dobré výsledky v oblasti výzkumu a vývoje výrazným způsobem ovlivňují i oblast pedagogiky a vzdělávání. Každému studentovi se otevírá přístup ke špičkovému přístrojovému vybavení a technologiím, nabízejí se rovněž možnosti zahraničních stáží na kvalitních univerzitách. Magisterský či doktorský diplom je následně vstupenkou k dobře ohodnocenému uplatnění nejen v České republice, ale i v zahraničí. Mezi významné absolventy VŠCHT Praha patří např. současný předseda Akademie věd ČR prof. Jiří Drahoš, čestný předseda této instituce prof. Rudolf Zahradník, z historie – prof. Otto Wichterle, objevitel kontaktních čoček, nebo prof. Vladimír Prelog, nositel Nobelovy ceny za chemii. Více informací na www.vscht.cz.

Česká zemědělská univerzita v Praze

Mgr. Josef Beránek

Tiskový mluvčí

tiskove@czu.cz

Tel.: 224 384 048

Mobil: 774 557 699

České vysoké učení technické v Praze

Mgr. Andrea Vondráková

Vedoucí odboru vnějších vztahů

vondrako@vc.cvut.cz

Tel.: 224 353 423

Mobil: 605 763 506

Univerzita Karlova v Praze

Mgr. Václav Hájek

Tiskový mluvčí

E-mail: pr@cuni.cz

Tel.: 224 491 248

Vysoká škola ekonomická v Praze

Ing. Jan Martin Rolenc

Tiskový mluvčí

pr@vse.cz

Mobil: 723 770 696

Vysoká škola chemicko-technologická v Praze

Mgr. Ivana Picková

Vedoucí oddělení komunikace

Ivana.Pickova@vscht.cz

Tel.: 220 444 159

Mobil: 733 690 543